

Debat og kommentarer

Om Modspil, staten og musikken

Kære Modspil, kære Søren Schmidt!

To ting har fået mig til at »fare i maskinen« – dels jeres opfordring til læserne om at reagere – dels Søren's artikel i nr. 11: »Om staten og støtten til musiklivet«.

Til det første vil jeg sige, at jeg – stort set – synes, det er helt fint, at I har startet et blad af den karakter/observans, og at indholdet er lodigt, spændende og udfylder et tomrum/område, der ikke hidtil er blevet tilstrækkeligt tilgodeset. Som seminarielærer kan jeg fortælle, at vi bruger artikler derfra i undervisningen, når vi – både på grunduddannelse og på linieholdsupervisning – snakker om »musik og samfund/fagdidaktik«. Bladets ydre fremtoning er fin. Jeg har personligt haft besvær med at få bladet fremskaffet, (der var vist noget med en uheldig dag i postgirokontoret, men det tog lang tid at udbedre fejlen), og det har været komplet umuligt at ringe jer op. Never mind – jeg tager gerne besværet for at få fat i Modspil – men det er der måske ikke alle, der gør. Jeg ved, at jeres arbejdsforhold er under al kritik, og beundrer jeres indsats. I burde ha' mere tilskud!

Når jeg overfor brugte forbeholdet – stort set – så er det, fordi jeg ved at læse Søren's artikel fik nogle tanker som egentlig vedkommer det meste af det, I skriver. Jeg er fuldstændig enig i, at det er uomgængeligt nødvendigt, at vi får ændret nogle holdninger til musiklivet, også at musik og politik nødvendigvis må høre sammen (alle disse omsvøb for ikke straks at blive skubbet over i den »borgerlige« grøft) – men –:

»Så vidt jeg kan se, er det klassiske musikliv og støtten til den moderne klassiske musik i første række et medlemsbevis i de vestlige landes fællesskab – i den borgerlige, kapitalistiske internationale. Vi holder herigennem fast i et tilhørsforhold i den vestlige verden, og viser troskab overfor denne verdens idealer om individuel frihed til at udbytte eller lade sig udbytte. Den moderne eksperimenterende kunst har været og er vel stadig et bevis på den vestlige verdens kunstneriske frihed. Den reelle funktion er her negativt bestemt overfor den østeuropæiske ufrihed. Vi støtter

den frie eksperimenterende kunst – i Østeuropa er denne underordnet statens direktiver. Den klassiske musik skal altså dels vise vores globale placering, dels markere vores systems livskraft overfor den kommunistiske verdens ufrihed og stivnetthed«. (s. 12).

Her er jeg et stort spørgsmålstejn. Hvad er der galt med den vestlige verdens kunstneriske frihed? – med den frie eksperimenterende kunst? – med at føle et tilhørsforhold til sin kulturelle oprindelse? (hvis man bare ikke stivner) – og hvad mener du/I egentlig med »borgerlig?« – er det fordi, jeg ikke er tilstrækkeligt orienteret i marxistiske terminologier, at jeg ikke ved det? bør dette ord ikke – ligesom ordet »rytmisk« hele tiden forklares/præciseres?

Om støtten til musiklivet:

Helt enig i, at støtten må være i højere grad til lokale initiativer, (s. 13, venstre spalte øverst) men så melder der sig et andet spørgsmål: (Husk lige, at jeg hver dag med næb og klør kæmper for at mine kære studerende skal føle, at den musik, de selv frembringer er lige så meget værd, som den professionelle – på en anden måde) – har vi ikke brug for professionelle musikere? – skal de ikke også være et »konsumtilbud?« – hvornår holder man op med at være folkelig? – er der noget galt i at nyde, at se/høre en håndværker arbejde, der er næsten vokset sammen med sit instrument? (forudsat naturligvis, at der er »sjæl« eller lødigt gögl i det) – hvad er finkultur? – er der noget galt i det? – hvorfor underviser man egentlig i musik? – er der ikke fare for, at det så bli'r for »fint?«

Selvfølgelig er flere af mine spørgsmål polemiske, men – hvis jeg har udtrykt mig klart nok – også udtryk for den helt ærlige forvirring jeg føler ved at iagttage, hvad der sker omkring mig (og i Modspil). Jeg elsker, når Thad Jones spiller med big band'et – når en af mine elever kommer med den første lille blues eller en lille tostemmig klassisk sag – eller når børnene synger deres første lege/talesange, eller når Wilhelm Kempff

spiller Schubert – eller når jeg selv forsøger mig i den ene eller den anden genre.

Har mine overvejelser givet stof til et eller andet? Den gamle utålelige diskussion om rytmisk/klassisk synes jeg ikke I skal bruge spalteplads på – den har vi brækket os over op til mange gange – men måske noget med mål og midler.

(Nu får vi snart TV-satellitter – så kan vi måske godt pakke vores sydfrugter sammen og gå hjem og sætte os foran dummen!!!)

Kærlig hilsen Minna Larsen

Søren Schmidts svar

Kære Minna Larsen!

Redaktionen har bedt mig om at svare på din kritik – og lad mig straks sige, at du peger på nogle meget centrale ting, som jeg også selv er tvivlende på. Det med det »borgerlige« først: Så vidt jeg kan se, bruges begrebet borgerlig på to måder: Som et nedsættende skældsord og som en mere neutral betegnelse om noget der tilhører borgerskabets blomstringsperiode. Når jeg bruger det, skal det forstås i den sidste betydning. Naturligvis går jeg rundt og føler mig antiborgerlig og prøver at være kritisk overfor borgerlige tendenser i min tilværelse, men alligevel synes jeg godt, at begrebet kan bruges neutralt. Borgerskabet var indtil midten af 1700-tallet en undertrykt klasse i de europæiske lande. Fra det tidspunkt overtager det gradvis den økonomiske, politiske og kulturelle magt. Indtil 1920'erne er handelsborgerskabet, industriborgerskabet og de højere embedsmænd publikum og økonomisk grundlag for det fine/etablerede/ufolkelige kulturliv – herunder musiklivet. Fra 1920 sker der noget særligt med musiklivet. Den moderne europæiske eksperimentalmusik mister sit borgerlige publikum, som indskrænkes til intellektuelle og musikspecialister. Borgerskabet holder fast i musikken fra før 1920 og spredes langsomt ud på andre musikformer – jazz først og fremmest. Jeg mener stadig, at borgerskabet også kulturelt er en dominerende klasse, og herudfra kan jeg godt forstå, at staten i 1981 skal opretholde den traditionelle borgerlige musik. Det jeg ikke kunne forstå var, hvorfor den støtter den moderne kompositionsmusik, hvis publikum snart kan tælles på én hånd. Her

forsøger jeg så at inddrage den ideologi, der er i vestlige kapitalistiske samfund om frihed til kunstneriske eksperimenter og søger her forklaringen på det uforklarlige.

Med hensyn til min holdning til at statsstøtte bør gives decentralt og ikke til nye etablerede institutioner for folke-musik eller rytmisk musik: Jeg kan godt dele din glæde ved professionelle musikere og jeg kan også støtte, at man laver nogle gode uddannelsesmuligheder for rytmiske musikere og –pædagoger. Men jeg mener, at det er meget afgørende, at disse kurser ikke anbringes i store fastlåste institutioner med faste lærere, overlærere, rektorer, professorer, eller hvad man nu vil kalde hierakiet. Mine oplevelser med musik i sådanne institutioner er ikke gode, og jeg vover at påstå, at ingen kan lave gode musikpædagoger under det psykiske pres, som også vil blomstre her – selv om der nu står folkemusik eller rytmisk musik på programmet. Der må kunne findes andre måder at uddanne gode musikere og gode pædagoger på uden at lave nye stive institutioner. Og for de professionelle musikeres vedkommende gælder såvidt jeg kan se, at de i Danmark faktisk er meget dygtige – også målt med internationale alen – men at de lever *en for* usikker tilværelse. Her synes jeg, at projektstøtte, støtte til spillesteder, bedre lokale undervisningsmuligheder, muligheder for lokalt sammenspil er bedre betingelser end livstidsansættelse for nogle ganske få på et folkemusik- eller rytmisk konservatorium.

